

Участие зарубежных специалистов в подготовке и повышении квалификации кадров для библиотек Беларуси

Николай Яцвич

Декан факультета информационно-документных коммуникаций
Белорусского государственного
университета культуры
и искусства, профессор

В последнее время на страницах специальной печати только и разговоров о кризисе «библиотечной школы». Что и говорить, библиотечное образование на постсоветском пространстве действительно переживает сейчас не лучшие времена. Самая главная проблема, пожалуй, в его чрезмерной формализации и бюрократизации, недостаточном вовлечении в учебный процесс всемирно известных специалистов.

В Белорусском государственном университете культуры и искусств (БГУКИ), на факультете информационно-документных коммуникаций (ФИДК) реализуется перспективный план проведения мастер-классов таких специалистов под эгидой Министерства культуры Республики Беларусь и Белорусской библиотечной ассоциации. С марта по июнь 2011 г. на факультете прошли мастер-классы А.В. Соколова, С.А. Басова, К. Миганя, Н. Костовой, В.П. Леонова. Они имели широкий резонанс и получили высокую оценку библиотечной общественности Беларуси.

Мастер-классы рассматриваются нами как комплексные мероприятия, в рамках которых: читались лекции по общепрофессиональным и специальным дисциплинам для студентов, магистрантов и аспирантов факультета; проводились круглые столы с широким участием представителей библиотек, преподавателей и ученых университета; проводились презентации новых библиографических изданий, посвященных нашим гостям; обсуждались проблемы организации и содержания учебного процесса; заключались договоры о международном сотрудничестве между университетами. Каждый из мастер-классов проходил в течение недели.

В марте одновременно прошли мастер-классы А.В. Соколова, профессора Санкт-Петербургского государственного университета культуры и искусств, доктора педагогических наук, и С.А. Басова, заведующего научно-методическим отделом библиотековедения Российской национальной библиотеки, кандидата педагогических наук.

А.В. Соколов читал поточные лекции для студентов по курсу «Теория информации и коммуникации». Интересным

представляется его домашнее задание для студентов – «что такое информация?». Ответы в повествовательной и поэтической форме удивили как лектора, так и преподавателей факультета. Лучшим, по мнению А.В. Соколова, (с вручением студенту в качестве приза своей книги с автографом) стало домашнее задание Алексея Ковалевского:

Раскрыв ладони,
Зажмурив глаза,
Я ищу синоним
К тому, к чему найти его нельзя.
Думая тяжело,
Мозги напрягая,
Я старался пощупать то,
Чего нельзя познать осязая.
Воздух слушая,
Образы собирая,
Я пытался понять,
Что это чудо собой представляет?
Сил не жалея,
Мышцы напрягая,
Я мечтал почувствовать то,
Чего не найдет атлет, штангу таская.
Устало вздохнув,
В библиотеку пойдя,
Наконец я увидел,
Где обитает то, что ни потрогать,
Ни услышать, ни взять силой нельзя!

Слева направо: А.В. Соколов, Н.А. Яцвич, М.А. Можейко, С.А. Басов, Р.С. Мотульский

Лекцыя-диалог С.А. Басова

С.А. Басов прывёў некалькі лекцый-диалогоў для студэнтаў старшых курсаў спецыялізацыі «научно-методычная дзейнасць бібліотек», а таксама лекцыю для аспірантаў, прафесараў і работнікаў бібліотек «Грамадскае грамадства: ідэі і канцэпцыі». С удзелам гэтых спецыялістаў з буйным аншлагам (больш за 80 удзельнікаў) прайшоў круглы стół на тэму «Інфармацыйнае грамадства і бібліятэкі». Сярод абмяркоўваемых праблем: дакументная і электронная камунікацыйныя культуры; пагрозы «разбібліятэчывання» ў электронную эпоху; бібліятэчны сацыяльны інстытут ў умовах інфармацыйнага грамадства, роля і месца бібліятэчных асацыяцый.

тл, што ў адносінах галоўнай бібліятэкі Беларусі лепш гаварыць аб «абибліятэчыванні».

У красавіку ў нас у гасцях быў заведуючы аддзелам тэорыі і гісторыі кнігі Інстытута навучнай інфармацыі і бібліятэказнаўства Вроцкаўскага ўніверсітэта (Польша), доктар Кшыштоф Мігань. Прафесар чытаў паточныя лекцыі для студэнтаў I курса па дысцыплінах «Дакументалогія» і «Гісторыя кнігі»; для магістрантаў, аспірантаў, прафесараў і работнікаў бібліятэк прачаў лекцыю на тэму «Навукаведчы статус навукі о кнізе (бібліялогіі) ў свеце. Тэрміналогія, паняццыйны апарат і методалогія сучаснага кнігазнаўства». Прайшоў круглы стół «Кніга як фактар культуры і прадмет іследо-

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі

А.В. Сокалов і С.А. Басов навеілі Нацыянальную бібліятэку Беларусі. Яны па годнасцi і с оптимизмом оцeniли ee возможности как одного из крупнейших информационных центров Европы, отметив должное наличие информационных ресурсов и высокий уровень организации обслуживания пользователей. После визита А.В. Сокалов подверг сомнению свой известный тезис о «разбиблиотечивании», то есть кризисе библиотечного дела и библиотечной профессии на постсоветском пространстве. Он отме-

ваний: историческая и современная перспектива». В его рамках состоялась презентация издания «Кшыштоф Мігань: библиографічны указаталь к 70-летию со дня рождения и 50-летию научной деятельности (1960–2010)». Указатель подготовлен доцентом кафедры тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый Л.І. Довнар сумесна с аддзелам рэдкай кнігі бібліятэкі БГУКІ і выдадзены пры фінансавой падтрымцы Польскага інстытута. Удзельнікі круглага стала паказалі ўклад К. Міганя ў

Кшиштоф Мигань

мировое і беларускае кнігаведзенне; абсудзілі пытанні фарміравання кніжнай культуры ў будучыя спецыялісты.

В мае месяце на факультэце адначасова адбыліся майстар-класы дырэктара Бібліятэкі Акадэміі Наук Расіі, дыктара педагогічных навук, прафесара В.П. Леонава і прарэктара Сафійскага ўніверсітэта бібліятэкаведзення і інфармацыйных тэхналогій, прафесара Неллі Кастовай. С іх удзелам адбыўся круглы стол «Кніга і чытанне ў эпоху электронных камунікацый», на якім прысутнічалі вышэй 60 чалавек. В.П. Леонав выступіў з вядомай лекцыяй

«О посланиях Велимира Хлебникова и Маршалла Маклюэна». Доклад дыктара Неллі Кастовай быў прысвечаны месцу і ролі кнігі ў электронных камунікацыях, формах і сродках папулярізацыі кнігі і чытання ў Рэспубліцы Балгарыі. Па выніках прысутнасці Неллі Кастовай быў падпісаны дагавор аб супрацоўніцтве паміж Сафійскім ўніверсітэтам і БГУКІ. В.П. Леонав прачытаў таксама для студэнтаў цыкл лекцый, прысвечаных БАН Расіі, асабістасці і майстарству бібліяграфіа, эвалюцыйнаму сінтэзу бібліяграфіа, а для спецыялістаў бібліятэк і прафесараў факультэта – аб тэхнабібліяграфіа як новым этапе развіцця бібліяграфіа.

В июне месяце ФІДК сумесна з факультэтам павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі БГУКІ правелі курсы павышэння кваліфікацыі для работнікаў бібліятэк і Інстытута павышэння кваліфікацыі ў вобласці культуры і мастацтва Азербайджана. Слушачы былі азнаёмы з сістэмай навуковай інфармацыі і сеткай бібліятэк у Рэспубліцы Беларусь, сучаснымі формах бібліятэчнага абслужвання, праблемамі функцыянавання АБІС і іншымі пытаннямі. Адбыліся выездныя заняткі ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі і рэспубліканскіх адрасных бібліятэках, Нацыянальным цэнтры прававой інфармацыі. Вядучыя прафесараў ФІДК самі выступілі ў якасці спецыялістаў, якія праводзяць майстар-класы, і годна справіліся з гэтым статусам.

Прывядзенне майстар-класаў – справа непростое як у арганізацыйным, так і ў фінансавым адносіні, але вельмі неабходнае. Майстар-класы спецыялістаў ў вобласці бібліятэчнага дэла дазваляюць «ожывіць» учебны працэс, атрымаць новыя ідэі і педагогічныя тэхналогіі, пазнаёміць студэнтаў з «жывымі класікамі». Праведзеныя майстар-класы былі прысвечаны ў асноўным інфармацыйна-кнігаведчаму напрамку. Вперадзі ў нас майстар-класы, прысвечаныя сучасным бібліятэчным тэхналогіям, інфармацыйнаму бізнесу і менеджменту, з запрашэннем лепшых спецыялістаў з блізкага і далёкага замежжя.

Па паручэнні кіравання ўніверсітэта хачу паблагодарыць усіх удзельнікаў майстар-класаў і пажаляць Вам, дарагія калегі, здарова і далейшых творчых дасягненняў.

The author informs about master-classes – a new form of training in librarianship permitting to study new ideas and technologies.